

SAYI : 53878609-101.07.04-E.1366

BAŞVURU NO : 2017/9854

KARAR TARİHİ : 31/01/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE : Sosyal Güvenlik Kurumu

BAŞVURUNUN KONUSU : İhya tutarının iadesi talebidir.

BAŞVURU TARİHİ : 31.7.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza 31/07/2017 tarihinde dilekçe yoluyla yapılan başvuruda başvuran, 11/11/2016 tarihinde Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne giderek ihya talebinde bulunduğunu, ihya talep tarihinde 2643 gün SSK günü olduğunu, BAĞKUR sigortalılığına istinaden 1419 gün ve 26.876,00 TL ihya borcu çıkarıldığını, emeklilik servisinde görevli memurun yanına gittiğini, emekli olup olamayacağını sorduğunu, 3600 gün 60 yaş şartına tabi olduğu bilgisini aldığını; parayı denkleştiremediği için 2 ay geçtiğini ve borcunu ödeyemediğini, kesin emekli olabileceksen borç alma yoluna gideceği için emekli olup olamayacağını kesinleştirmek için Müdür Yardımcısının yanına gittiğini, kendisinden ihya borcunu öderse 3600 günden emekli olabileceği bilgisini aldığını, hatta bankalardan kredi alırsa ödemenin Kurumun hangi hesabına yatırılacağı konusunda bilgi aldığını, bu arada yapmış olduğu ihya talebinin ödeme süresinin dolduğu gerekçesiyle kendisinden ikinci bir ihya talebinde bulunmasının istendiğini, 08/03/2017 tarihinde dilekçe verdiğini, 16/03/2017 tarihinde ikinci ihya borçlanma tutarının kendisine tebliğ edildiğini, banka aracılığıyla kurum hesabına ihya tutarının ödendiğini, banka dekontuyla ve kardeşiyle birlikte Müdür Yardımcısının odasına gittiğini, emeklilik başvurusunda bulunduğunu, en kısa sürede emekli olacağını söylediğini, 20 gün sonra Müdür Yardımcısının kardeşini arayarak son üç buçuk yıl SSK hizmeti olmadığından emeklilik talebinin reddedildiğini söylediğini öğrendiğini, akabinde kardeşi ve bir arkadaşı ile Müdür Yardımcısının yanına gittiğini, kendisine bir dilekçe imzalattığını, ihya tutarının geri ödenmesi için ayrıca bir dilekçe daha imzalattığını, 21/04/2017 tarihinde Kurumdan gelen cevabi yazıda ödediği tutarın yasa gereği tarafına iade edilemeyeceğinin bildirildiğini, bunun üzerine Müdür Yardımcısının yanına tekrar gittiğini, kendisine, Kurumun askerlik, yurtdışı borçlanması tutarlarının iade edildiği;

ancak ihya tutarının iade edilmediği, bunun çelişkili olduğu ve Kurum Başkanlığına kendilerince bildirileceği bilgisinin verildiğini, aradan zaman geçmesine rağmen bir gelişme olmayınca bu kez diğer Müdür Yardımcısı ve İl Müdürü ile görüştüğünü ve kendisine paranın iadesinin ancak mahkeme kararı ile mümkün olabileceği bilgisinin verildiğini, bir süre sonra avukat ile Müdür Yardımcısının yanına gittiğini, kendilerine Ankara'dan kurum müfettişi geleceğini, bu dosyanın örnek teşkil edeceği bilgisinin verildiğini, 3 ay geçmesine rağmen hiçbir gelişme olmadığını, Müdür Yardımcısı ile görüşmelerine diğer Müdür Yardımcısının da şahit olduğunu belirterek, Kurumun yanlış yönlendirmesi sonucu yaşadığı mağduriyetin giderilmesini ve ihya tutarlarının tarafına iadesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün konuya ilişkin 13/10/2017 tarihli ve E.5157424 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

2.1. Başvuranın 29/3/2017 tarihi itibarıyla 3063 gün (4/a), 1413 gün (4/b) olmak üzere toplam 4476 gün hizmetinin bulunduğu, 23/9/1981 ilk işe giriş tarihine göre tahsis talebinde bulunduğu 29/3/2017 tarihi itibarıyla tarafına (4/a) kapsamında yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için 46 yaş 5075 gün veya 59 yaş 3600 gün prim ödeme gün sayısını tamamlamış olmasının gerektiği, ancak son yedi yıllık hizmet süresi içerisinde 1260 gün (4/a) hizmeti bulunmadığı anlaşıldığından bu şartlarda yaşlılık aylığı bağlanmasına imkan bulunmadığı,

2.2. Başvuranın 11/11/2016 tarihinde 15454949 evrak numarası ile Kurum kayıtlarına intikal ettirilen yapılandırma başvuru formu ile müracaat ettiği, Kurumca 16/12/2016 tarih ve 15454949 sayılı yazı ile 1419 gün karşılığı 26.876.57 TL. ihya borcu aynı tarih itibarıyla sigortalıya elden tebliğ edildiği, bu borçlanma tutarını ödeyemeyen sigortalının tekrar Kuruma gelerek 8/3/2017 tarihli ek-2 formu ile yeniden ihya talebinde bulunduğu, bu talebine istinaden 1419 günlük ihya süreleri karşılığı olan 29.006.13 TL ve 16/3/2017 tarih ve 3523266 sayılı yazı ile tarafına elden tebliğ edildiği, bu borcu 29/3/2017 tarihinde ödediği, 1419 günlük ihya sürelerinin de (4/a) servisine bildirildiği,

2.3. Başvuranın, (4/a) sigortalılığı nedeniyle yapılan emekli başvurusunun tahakkukunda, 2829 sayılı Kanuna göre birleştirilen hizmetlerde, (4/b) ihya sürelerinde 1/10/2008 tarihinde başlayan (4/b) sigortalılığının 28/2/2011 tarihine kadar getirildiği, bu arada bulunan 2010 yılı 12 nci ay ile 28/2/2011 tarihleri arası 89 günlük sürenin iptal edildiği, ayrıca, 28/2/2011 tarihinden sonra (4/a) çalışmalarında yapılan giriş çıkışlar nedeniyle (4/b) hizmetlerinin araya girmesi 1/10/2008-8/2/2011, 19/7/2011-3/10/2011, 3/1/2012-1/7/2012, 13/11/2012-24/6/2013, 21/8/2013-31/10/2013 tarihleri arası 1419 günün ihya süresi çalışmalarına ilave edildiği,

2.4. İlgilinin ihya yapmaması halinde, 46 yaş 5075 gün tamamlaması veya 60 yaş 3600 gün prim ödeme gün sayısını tamamlamış olması gerekmekte olduğu, bu durumda tahsis talebinde bulunduğu 29/3/2017 tarihi itibarıyla 3063 gün hizmeti olduğundan emekli aylığı bağlanmasının mümkün bulunmadığı,

2.5. Başvuranın 11/11/2016 tarihinde yapmış olduğu ilk yapılandırma talebinin vekalet verdiği kişilerce yapılması nedeniyle sigortalıdan vekalet alan kişinin ilgiliyi yanlış ve hatalı yönlendirdiğinin değerlendirildiği, bu nedenle Kurum çalışanlarının hatalı yönlendirmesinin olamayacağını düşünüldüğü,

- 2.6. 4/4/2015 tarihli ve 6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 23/4/2015 tarihli ve 29335 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve bu Kanunla Kanuna eklenen, Geçici 63 üncü maddede; *"Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, Kuruma kayıt ve tescilleri yapıldığı halde, bu maddenin yayımlandığı ayın sonu itibarıyla 12 ay ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarını, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içerisinde ödememeleri veya ilgili kanunları uyarınca yapılandırmamaları halinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise, tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu sürelerle ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyerek, Kurum alacakları arasında yer verilmez. Sigortalılıkları durdurulanlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin sigortalılıkları bu maddenin yayım tarihini takip eden aybaşı itibarıyla yeniden başlatılır."* hükmü doğrultusunda sigortalılıkları durdurulan kayıtlara ilişkin, daha sonra sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi halinde, durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı talep tarihinde 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden borç tutarı hesaplanarak ihya edildiği, hesaplanan borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirildiği,
- 2.7. Ayrıca, 22/2/2013 tarihli ve 2013-11 sayılı Kurum Genelgesinde, Kanunun geçici 63 üncü maddesi uygulamasına göre sigortalılığı durdurulanların, durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin **ihya talebinde bulunup Kanunda belirtilen süre içerisinde ihya tutarının tamamını ödeyerek ihyası geçerli olan sigortalıların daha sonradan bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde taleplerinin mümkün olmadığını kendilerine bildirileceği** hususunun düzenlendiği,
- 2.8. 2017 yılı Mart ayında Ankara'dan tescil uygulamaları konusunda eğitim verileceğinin bildirildiği, bu sırada kişinin İl Müdür Yardımcısının odasında olduğu ve bunu duyduğu, eğitimciler geldiğinde bu dosyayı örnek olarak gösterecekleri konusundaki konuşmayı kişinin bunu müfettiş gelecek diye algıladığı şeklinde yorumlandı,
- 2.9. Başvuranın emeklilik şartlarını ne zaman doldurduğu konusunda Kuruma **herhangi bir yazılı müracaata bulunmadığı**, 29/3/2017 tarihinde tahsis talebinde bulunduğu ve bu talebin Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne 21/4/2017 tarih ve 5337403 sayılı yazıyla reddedildiği,
- 2.10. Başvuranın ihya yapmaması durumunda 29/3/2017 tarihinden sonra 537 gün çalışması halinde emekli olabileceği; ancak ihya yaptığı için aynı tarih itibarıyla 375 gün (4/a) kapsamında çalışması halinde emekli olabileceği şeklinde bilgilendirildiği,
- 2.11. Belirtilen mevzuat hükümleri gereği, başvuranın, anılan geçici 63 üncü madde kapsamında durdurulan sigortalılık sürelerini ihya talebinde bulunarak tebliğ edilen ihya tutarının tamamını süresi içerisinde ödemesi sonucu, bu sürelerin sigortalılık süresi olarak değerlendirilmiş olduğu, geçerli olan sigortalılık süresi tutarının sigortalıya iade edilmesine imkan bulunmadığı,
- 2.12. Ayrıca, 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanması gerektiğinden, ihya talebinde bulunarak durdurulan hizmet süreleri geçerli olan başvuranın, 375 gün (4/a) kapsamında çalışması halinde, kendisine (4/a) kapsamında aylık bağlanabileceği,

Hususları belirtilmiştir.

3. Başvuru konusu uyuşmazlık, başvuranın Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü yetkililerince yanlış yönlendirildiği iddiası kapsamında, başvuranın BAĞKUR hizmetlerini ihya etmesi sonucu 29,006.13 TL tutarını ödemesine rağmen emekli olamaması ve anılan tutarın da, talep etmesine rağmen kendisine iade edilmemesi noktasında toplandığından, başvuranın şikayet başvurusunda belirttiği iddiaları, ilgili üniteye yanında bir refakatçi (zaman zaman arkadaşı-kardeşi ve Avukatı) ile gittiği, hatta diğer il müdür yardımcılarının olaylara şahit olduğu yönünde olduğundan; başvuranın yetkililerce yanlış yönlendirilip yönlendirilmediği hususunun, tüm iddia, olay ve olguların Kurum personelinin hatalı eylemine dayandırılıyor olması sebebiyle, şikayet konusunun çözümü kapsamında söz konusu olay ve olguların Kurumun merkez ve taşra teşkilatı ile personelinin idari, mali ve hukuki işlemleri hakkında inceleme ve soruşturma yapma yetki ve görevini haiz Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından soruşturulması için Kuruma resmi yazı yazılmış olup, **Kurum evrak kayıtlarına 22/01/2018 tarihinde giren 17/01/2018 tarihli cevabi yazıda; görevlendirilen baş müfettiş tarafından yürütülen inceleme neticesinde düzenlenen 25/12/2017 tarihli ve 6 sayılı inceleme raporu ile rapora ilişkin Kurum Başkanlık Makamının 10/01/2018 tarihli ve 13013938 sayılı Olurunun gönderildiği belirtilmiştir. **Anılan raporda özetle;****

3.1. Kurum kayıtlarının tetkikinde:

- 3.1.1.** Sigortalının 11.11.2016 tarih ve 15454949 sayılı ilk ihya talep dilekçesi işleme alındığı, 16.12.2016 tarihinde ilgilinin vekiline tebliğ edildiği,
- 3.1.2.** 08.03.2017 tarihinde ikinci defa ihya talebinde bulunduğu, dosya incelemesinde ilk ihya ödeme süresinin dolmadığı anlaşıldığından ikinci ihya talebinin 16.03.2017 günü kişinin kendisine bildirildiği,
- 3.1.3.** Sigortalının, (4/a) kapsamındaki 29.03.2017 tarihli tahsis talebine istinaden (4/b) kapsamındaki hizmetlerin 14.04.2017 tarihinde ilgili servisten istendiği,
- 3.1.4.** Emeklilik talebi reddedildikten sonra 21.04.2017 tarih ve 5327795 sayılı dilekçe ile ihya borçlanması sonrası ödediği paranın iadesini talep ettiği, talep dilekçesine 03.05.2017 tarih ve 5327795 sayılı yazı ile cevap verilmiş olup talebin kabul edilmediğinin bildirildiği,
- 3.1.5.** Sigortalının bu konuda Kuruma tekrar tekrar gelmesi ve açıklayıcı bilgi talebi gereği ilgiliye iade edilemeyeceğinin Kanun maddeleri belirtilerek 08.05.2017 tarih ve 5965670 sayılı yazı ile tekrar bildirildiği,

3.2. Kurum veri tabanında yapılan tetkiklerde:

- 3.2.1.** Sigortalının, (4/b) sigortalı dosyasında bulunan Kurum veri tabanından 11.11.2016 tarihli Tescil ve Hizmet Dökümü Programından elde edilen bilgilere göre; “sigorta hallerinden (4/a) sigortalısı olarak 2643 gün çalışması bulunduğu, (4/b) ve diğer sigorta hallerinden herhangi biri için tescili bulunmadığı”
- 3.2.2.** (4/b) sigortalı işe giriş bildirgesinin 11.11.2016 tarihinde Kuruma verildiği, 16.12.2016 tarihinde 1479 sigortalı bilgileri olarak güvence sistemine girildiği, bu bilgilerde sadece tescil tarihi bulunduğu,
- 3.2.3.** (4/b) sigortalı dosyasında bulunan Kurum veri tabanından 13.03.2017 tarihli Tescil ve Hizmet Dökümü Programından elde edilen bilgilere göre “sigorta hallerinden (4/a) sigortalısı olarak 2738 gün çalışması bulunduğu, (4/b) olarak sadece tescil bilgisi bulunduğu, çalışma gün

sayısı ve dönemi belirtilmediği, (4/b) sigortalı açıklamasında “borçlanmasını bitirmedi” uyarısı bulunduğu,

- 3.2.4. 1479 sayılı Kanuna tabi (4/b) sigortalı bilgilerini içeren 13.03.2017 tarihli belgede sadece tescil tarihi bulunduğu, çalışma gün sayısı ve dönemi bulunmadığı,
- 3.2.5. 1479 sayılı Kanuna tabi (4/b) sigortalı bilgilerini içeren ve çalışma gün sayısını, sigortalılık dönemini belirten 14.04.2017 tarihli Tescil ve Hizmet Dökümü ile 18.04.2017 tarihli “Sigortalı Hizmet Cetvelinde” **ihya bedelini Kuruma yatırmasından sonra sistemde görüldüğünün tespit edildiği,**

3.3. Kurum içi yazışmaların tetkikinde:

- 3.3.1. Sigortalının 29.03.2017 tarihli tahsis talep dilekçesi ile (4/a) kapsamında yaşlılık aylığı bağlanması talebinin incelendiği, talep tarihi itibarıyla (4/a) kapsamında 3063, (4/b) kapsamında 1413 gün (ihya yapılmış süreler dahil) olmak üzere toplam 4476 gün hizmetinin bulunduğu, ancak 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca son 7 yıllık fiili hizmet süresi içerisinde en fazla çalışmanın (4/b) (1419 gün- 5 gün çakışan (4/a) =1414 gün (4/b) hizmeti dikkate alınmıştır) kapsamında geçmesi nedeniyle yaşlılık aylığı talebinin reddedildiği, (4/b) kapsamında da yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli olan 5400 günü tamamlamadığından, aylık bağlanmasının mümkün olmadığı,
- 3.3.2. Sigortalının (4/b) tescilinin 23.10.1990 ve 31.10.2013 tarihleri arası şirket ortaklığı olması nedeni ile 01.10.2008 öncesi kuruma kayıt ve tescilini yaptırmadığından, 01.10.2008 tarihi itibarıyla tescilinin yapıldığı, bir yıldan fazla veya hiç prim ödemesi bulunmaması nedeniyle 5510 sayılı Kanunun Geçici 63 üncü maddesi gereği tescil tarihi itibarıyla 63 uygulaması yapılarak sigortalılığının durdurulduğu (Durdurulan bu süreler daha sonra talep etmeleri halinde borçlanabilecekleri ihya süreleri olduğu) prim ödeyerek kazandığı hizmetlerinin mevcut olmadığı,
- 3.3.3. İhya talebi gereği ilgilinin (4/a) kapsamındaki çalışmaları ve 01.03.2011 sonrası (4/a) kapsamı giriş çıkışları da dikkate alınarak 1419 gün ihya süresinin olduğunun tespit edildiği ve ilk ihya borçlanma tutarı 26.876,57 TL ödeme tebliğinin vekiline yapıldığı, 3 aylık süre zarfında ödeme yapılmadığından hizmet verilemediği;
- 3.3.4. İkinci ihya talebi sonrası, çalışma süresinde değişiklik olmamasına rağmen 1419 gün karşılığı olarak 29.006,13 TL (iki ihya talebi arasında yıl farkı olması ve katsayı değişikliği nedeni ile) ödeme tebliği yapıldığı ve ödemenin gerçekleşmesi neticesinde ilgilinin (4/b) sigortalılık süresinin 1419 gün olarak hizmet bildirimini yapıldığı,
- 3.3.5. Sigortalının **ihya talebi olmadan mevcut günleri ile talepte bulunması halinde** 25 yıl 46 yaş 5075 gün, ya da 506 Sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin (C) bendine göre, 15 yıl 60 yaş 3600 gün şartlarına tabi olarak emeklilik talebi değerlendirildiğinde, sigortalının (4/a)’ya tabi 3063 günü bulunduğu, yaş haddinden emekli olabilmesi için gerekli olan 3600 gün şartını yerine getirmediğinin anlaşıldığı, **ancak yapmış olduğu ihya işlemine göre dosyası tetkik edildiğinde ise**, gerekli gün şartı yerine getirilmiş ise de, son 7 yıllık fiili hizmet süreleri içinde en fazla çalışma (4/b) ye tabi olarak geçtiğinden, (4/a) kapsamında yaşlılık aylığı bağlanmadığı, (4/b) kapsamında da yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli olan 5400 günü tamamlamadığından, aylık bağlanmasının mümkün olmadığı,

- 3.3.6. Kurum sigortalılarının ihya taleplerinin kişilerin müracaatları doğrultusunda 2016/20 Genelgenin “7- Durdurulan Sigortalılık Sürelerinin İhya Edilmesi” başlıklı bölümünde anlatıldığı üzere ihya talebinin yapıldığı kapsamdaki sigortalılık sürelerinin tamamının ihya edildiği, Kurumun iki ayrı genelgesinde de geçerli olan ihyanın iade edilemeyeceği yönünde açık ve net hüküm bulunduğundan şahsın ihya tutarını geri alma talebinin ret edildiği,
- 3.3.7. 2013/11 sayılı Genelgede, Kanunun geçici 17 nci maddesi uygulamasına göre sigortalılığı durdurulan kişilerin durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin ihya talebinde bulunup Kanunda belirtilen süre içerisinde ihya tutarının tamamını ödeyerek ihya talebi geçerli olan sigortalıların daha sonradan bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde taleplerinin mümkün olmadığının kendilerine bildirileceğinin düzenlendiği,
- 3.3.8. 2016/20 sayılı Genelgede, “İhya Talebinden Vazgeçilmesi” başlıklı 7 nci bölüm 10 uncu maddede; Kanunun geçici 63 üncü maddesi uygulamasına göre sigortalılığı durdurulanların durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin ihya talebinde bulunup Kanunda belirtilen süre içerisinde ihya tutarının tamamını ödeyerek ihyası geçerli olan sigortalıların daha sonradan bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde taleplerinin mümkün olmadığının kendilerine bildirileceği hükümleri bulunduğu,
- 3.3.9. Sigortalının emeklilik şartlarını ne zaman dolduracağı konusunda herhangi bir yazılı talebi bulunmadığı,

3.4. Alınan ifadelerin tetkikinden:

- 3.4.1. V.H.K.İ memurunun ifadesinde özetle; “...emeklilik şartları öğrenmek isteyip Kurumsal işleyişi bilmeyen her durumdaki vatandaşa sorumluluk alanları dışında olsa bile resmi görevleri dışında yardımcı olduklarını, ... selamı ile gelen ilk ve tek kişinin Kemal ÖKSÜZOĞLU olduğunu, hatırladığı geçen yıl sonlarına doğru geldiğini, **emeklilik şartlarını sorduğunu**, kendisinde sigortalı tescil ve hizmet dökümü ekranından çalışmalarına baktığını, hatırladığı 4/a kapsamında sigortalı hizmetlerinin gözüktüğünü, bu çalışmalara ilaveten 4/b kapsamında çalışmaları olduğunu ihya yapacağını söylediğini, adı geçen kişinin ihya yapacağı süre (şu an süreyi hatırlamıyor) ile 4/a kapsamındaki sigortalılığını birlikte hesap ettiğinde **emeklilik genel şartlarını (yaş ve gün) taşıdığını, emekli olabileceğini söylediğini, ... isimli kişinin emekli olup olmayacağını öğrenmeye geldiğini, ilk görüşmesinin 2016 yılı Ekim yada Kasım ayı olduğunu hatırladığını, ihya konusunu iş ve işlemleri görüşmediklerini, yukarıda ifade ettiği gibi emeklilik şartlarını sorduğunu**, kendisinde sigortalı tescil ve hizmet dökümü ekranından çalışmalarına baktığını, hatırladığı 4/a kapsamında sigortalı hizmetlerinin gözüktüğünü, bu çalışmalara ilaveten 4/b kapsamında çalışmaları olduğunu **ihya yapacağını söylediğini, adı geçen kişinin ihya yapacağı süreyi sorduğunda öğrendiği ihya yapılacak süre(şu an süreyi hatırlamıyor) ile 4/a kapsamındaki sigortalılığı birlikte manuel olarak hesap ettiğinde emeklilik genel şartlarını (yaş ve gün) taşıdığını, emekli olabileceğini söylediğini**, hatırladığı kadarıyla ihya yapmadığı için 4/b güvence ekranında adı geçen kişinin ihya yapacağı sürelerin gözükmeyeceğini, yine hatırladığı kadarıyla 2017 yılı Mart ayında tekrar geldiğini, ihya ödemesi yapmak istediğini belirterek emekliliği sorduğunda emeklilik genel şartları taşıdığını söylediğini, ... isimli sigortalı ile ihya sürelerini öderse emekli olabileceği üzerine emeklilik şartlarını söylediğini, kendisinin 4/a emeklilik servisinde çalıştığını, ihya sürelerinin 4/a sigortalılığı ile çakışması halinde Kurumda farklı zamanlarda farklı uygulamalar yaptığını, 2015/13 sayılı genelge ile 4/a sigortalılığı öncelik tanırken, 2016/20 sayılı genelge ile 4/a sigortalılığı ihya sürelerinin ortadan kaldırdığını, ...'nun mevcut durumun da bunlardan kaynakladığını, **ihya ödemesi sonrası**

ihya sürelerinin sisteme entegre edilip, tahsis işlemleri yapılırken mevzuat hükümleri doğrultusunda bütün emeklilik şartlarının değerlendirilmesi ile ortaya çıktığını sonradan öğrendiğini, ...'nu kendisinin bulunmadığı ortamda hakkında olumsuz konuşmalar yaptığını duyduğunu, kendisinin sisteme entegre edilmeyen ihya süreleri olmadan emeklilik şartları üzerine konuştuğunu, Kurum mevzuatındaki değişiklikler, sigortalılık çeşitliliği ve sigortalılığın önceliği, sigortalılıkta geçen hizmetlerin birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan fiili durumun her bir sigortalı bazında emeklilik şartlarını sürekli değiştirebildiğini, emeklilik şartlarını gayri resmi (şifai) olarak soran vatandaşlara emeklilik tablosu çerçevesinde genel şartları söylediklerini, ...'na söylenen emekli olursun ifadesinin bundan ibaret olduğu, Müdür Yardımcısının 2017/mart ayında yanına gelerek ...'nun TC numarasını verdiğini, bu TC numarası üzerinden sigortalı ve hizmet dökümünden hizmetlerine bakarak genel şartları taşıdığını ve kişinin daha önce yanına geldiğini ifade ettiğini, bir süre sonra Müdür Yardımcısının odasından geçerken içeri girdiğini, odada ...ve tanımadığı bir kişinin bulunduğu ortamda mevcut şartlarına ihya süresinin eklenmesi ile emekli olabileceğini o anki hizmet dökümü üzerinden söylediğini, çünkü ihya ödemesi yapılmadığı için 4/b çalışmaların sisteme entegre edilmediğini, bu sözlerin şifai olduğunu yukarıda açıkladığı üzere emeklilik genel şartları üzerine konuştuğunu(gün toplamı ve yaş), emeklilik varsayımları değerlendirmeye almadığını(sigortalılığın çakışması, önceliği, hizmet birleştirme şartları), çünkü bu varsayımların tahsisi dosyanın oluşması ile ortaya netleşeceğini, ... ile ihya sürelerini tescil edip öderse emekli olabileceğini yönünde genel şartlarını şifai olarak söylediğini, bunun dışında adı geçen kişi ilgili resmi hiçbir işlem yapmadığını, ...'na yanında ve Müdür Yardımcısının odasındaki sözlü olarak verilen bilgi haricinde başka bir yerde yazılı veya sözlü bilgi vermediğini, yukarıda bahse konu kişi üzerinde Kurum içinde yaşadıklarını hatırladığı kadarıyla detaylı anlattığını, bu konu ile ilgili daha sonraki zamanlarda kimse ile görüşmediğini, Yukarıda bahse konu ...'nun emekliliği üzerinden Kurum içinde yaşadıklarını hatırladığı kadarıyla detaylı anlattığını, Kurum içinde 4/a emekliliği üzerine önüne gelen evraklar üzerinde çalıştığını, Sosyal Güvenlik Kurumunda emeklilikle ilgili Kanun şartları genel olarak belirtildiğini, üç Sosyal Güvenlik Kurumu'nun birleşmeden önceki sigortalılık farklılıklarından kaynaklı emekli şartlarının ise (SSK; Bağ-Kur, tarım ve diğer sandıklar gibi) ek ve geçici maddelerle atıfta bulunduğunu, her bir sigortalının çalışma şartlarına göre emeklilik şartlarının farklı olduğunu, sigortalının emeklilik talebiyle oluşturulan mukteza tablosu(4/a sigortalıları için tahsis taleplerinde) ile emeklilik detayının ortaya çıkabildiğini, ihya konusu hizmetlerin borçlanan tutarların ödenmesi ile resmiyet nitelik kazanıp sisteme dahil olduğunu, sisteme dahil olması ile sigortalılık çakışması, sigortalılığın mevzuat gereği farklı tarihlere göre önceliği ve iptali gündeme geldiğini, özellikle 4/b hizmet ihyasında genelgelerle ihya şartları ve sonuçlarının değiştirildiğini, bu durumun emeklilik şartları ile ilgili sürekliliği ortadan kaldırdığını, genelge hükümlerine göre yeni şartların ortaya çıkabildiğini, mevcut ihya konusunda benzer durum yaşandığını sonradan öğrendiğini, ihya süresi ile daha önceki çalışmaların matematiksel olarak toplanmasıyla emeklilik şartlarını sağladığını kişiye ifade etmesine rağmen, ihya sonrası ortaya çıkan sigortalılık çakışması ve sigortalılığın(4/a ve 4/b) önceliği gibi 5510 sayılı mevzuat çerçevesinde(Yasa ve genelgeler gibi) değerlendirince ihya ödemesi öncesi emeklilik şartlarından farklı bir durum ortaya çıktığını öğrendiğini, yaşananlardan kendi yada bir başkasının kastı, art niyeti yada kusuru olmadığını düşündüğünü, ... ile ilgili herhangi bir resmi işlem yapmadığını, gelen sigortalılara bilgi verme konusunda her zaman yardımcı olduklarını ancak emeklilikte kişinin sigortalılık çeşitliliği ve bu sigortalılığın çakışması gibi nedenle ekran üzerinde görülen hizmetlerinin emeklilik şartları yanıtlanabildiğini, kişilere verdikleri bilgilerin resmi bir nitelik taşımadığını, kişileri

genel anlamda bir çerçeve çizdiklerini, emeklilik şartlarının nihai olarak tahsis talebi sonucu ortaya çıkabileceğini, mevcut **Kurum çalışmalarındaki yoğunluk, iş çeşitliği, mevzuat değişikliği ve sistem nedeniyle bu durumun her zaman sözkonusu olabileceğini**, vatandaşlara mevzuat çerçevesinde mevcut sistemde ulaşabildikleri bilgiler doğrultusunda yardımcı olduklarını, konu ile ilgili söyleyeceklerinin bundan ibaret olduğunu” beyan ettiğini,

3.4.2. Müdür Yardımcısının ifadesinde özetle; “...bunun üzerine durumuna öğrenmek (4-a) üzere emekli servisi memuru ... yanına gittiğini, ...'nun kimlik numarasını söylediğini **bu emekli olabilir mi diye sorduğunda**, memurun; **Müdürüm bu kişi daha öncede geldi emekli olur şeklinde beyan da bulunduğunu**, bu bilgi üzerine odasına geldiğini, Kemal ÖKSÜZOĞLU ve ... bu sırada odasında oturduğunu, **memurun tekrar yanına gelerek sorun yok müdürüm emekli olabilir dediğini**, bu yaşananlardan sonra ... ve ...'nu ihya ile ilgili işlemler için ilgili servise gönderdiğini, sonradan öğrendiğine göre ... tarafından ikinci ihya başvurusunu yapıldığından diğer işlemler hızlandırılarak ikinci ihya borcu kendisine tebliğ edildiğini, ... İkinci ihya tebliğinden sonra odasından ayrılan ...'nun hatırladığı kadarıyla üç dört gün yada bir hafta sonra tekrar yanına geldiğini, ...bankaların kredi vermediğini söyleyerek, Denizbank ile görüşmelerinde banka müdürü kredi konusu ile ilgili bilgi almak istediği ifade ederek kendi cep telefonundan banka müdürünü aradığını telefonu kendisine verdiğini, banka müdürü ile konuşmasında af kanunu kapsamında kredili emeklilik mi diye sorduğunu, kendisinde o sürecin bittiğini şeklinde kısa bir görüşme yaptığını, ..., ...'nun emekli talebinin reddedilmesinden sonra kendisi ve Kurum çalışanlarına karşı yapılan bir çok olumsuz davranışlara rağmen ... tarafından Kemal beye cep telefonunun verilmesi nedeniyle gece gündüz sürekli rahatsız edecek ölçüde arandığını, buna rağmen sükunetini muhafaza ederek sabrettiğini, ...'nun ikinci ihya talebi, tebliği, borç ödeme ve emeklilik talepleri ile ilgili Kurum içi sürecin işleyişi konusunda herhangi bir sorun yaşanmamış olup, sorunların emekli talebinin reddedilme ve ihya iadesinin yapılamayacağını ilgiliye sözlü olarak açıklanması ile başladığını, yazılı olarak tebliğ edilmesiyle devam ettiğini, ..., SGK'da emeklilikle ilgili Kanun şartları genel olarak belirtilse her bir sigortalının çalışma şartlarına göre farklılık arz ettiğini, **sigortalının emeklilik talebiyle oluşturulan mukteza tablosu ile emeklilik detayının ortaya çıkabildiğini**, **ihya konusu hizmetlerin borçlanan tutarların ödenmesi ile resmiyet kazanıp tam olarak sisteme dahil olduğunu**, **sisteme dahil olması ile sigortalılık çakışması, sigortalılığın mevzuat gereği farklı tarihlere göre önceliği ve iptali gündeme geldiğini**, **mevcut ihya konusunda benzer durum yaşandığını**, **ihya süresi ile daha önceki çalışmaların varlığı matematiksel olarak toplanmasıyla emeklilik şartlarını sağladığı gözükmesine rağmen**, **ihya sonrası ortaya çıkan sigortalılık çakışması ve sigortalılığın(4/a ve 4/b) önceliği gibi 5510 sayılı mevzuat çerçevesinde değerlendirince ihya ödemesi öncesi emeklilik şartlarından farklı bir durum ortaya çıktığını**, **ihya sonrası ödenen tutarlarında mevzuat çerçevesinde ödenmemesinin bu kişinin şikayet ettiği ana konu olarak karşımıza çıktığını**, **yaşananlardan kimsenin kastı, art niyeti yada kusuru olmadığını**, **mevzuat doğrultusunda işlemler yapıldığını**, **vatandaşa en faydalı ve hızlı yardım etmek amaçlı niyetleri olmasına rağmen**, **kişinin sigortalılık çeşitliği ve bu sigortalılığın çakışması gibi nedenlerden kişinin emekli olamadığını**, **bu durumların öngörülmesinin özel bir çaba ve sistem gerektiğini**, mevcut Kurum bilgi işlemleriyle ihyanın ödemesi ile ihya hizmetlerin sisteme dahil olduğunu, bu dahil olma ile ancak kişi bazında manuel emeklilik mukteza tablosu(4/a sigortalıları tahsis tebliği için) oluşturulduğunu, bu aşamada emeklilik şartlarının yasal olarak şartları sağlayıp sağlamadığı ortaya çıktığını, ...'nda ek-63 madde kapsamında ihya sonucu ortaya çıkan şartlardan emekli olamadığını, **bu durumun mevcut durumla**

öngörülmesinin kişiye özel hizmet verilmesi(zaman ve emek) ile sözkonusu olabileceğini düşündüğünü, bu durumda mevcut Kurum yoğunluğu, insan kaynakları ve iş çeşitliği nedeniyle Kurum tarafından oluşturulan mevcut sitem ile vatandaşlara mevzuat çerçevesinde yardımcı olduklarını, konu ile ilgili söyleyeceklerinin bundan ibaret olduğunu” şeklinde beyan verdiği,

3.5. Konunun değerlendirilmesi sonucunda:

- 3.5.1. Yapılan bu ihya işlemlerinin 22/2/2013 tarihli ek 2013-11 sayılı Kurum Genelgesi (ek 2016/20 sayılı ile değişik) ile Kanunun geçici 63 üncü maddesi uygulamasına göre yapıldığı, dolayısıyla Kurum mevzuatına uygun olduğunun değerlendirildiği,
- 3.5.2. ...’nun ihya işlemlerinde yanlış yönlendirildiği iddiası ile ilgili olarak, raporda detaylı belirtildiği üzere ihya öncesi müştekinin (4/b) çalışmaları ve günleri SGK Tescil ve Hizmet Dökümü ekranında gözükmediğinden, ihya borçlarını ödemesine müteakip sisteme dahil olduğundan, ...’nun ihya talebi olmadan mevcut günleri ile talepte bulunması halinde 25 yıl 46 yaş 5075 gün ya da 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin (C) bendine göre, 15 yıl 60 yaş 3600 gün şartlarına tabi olarak emeklilik talebi değerlendirildiğinde, sigortalının (4/a)’ya tabi 3063 günü bulunduğundan, yaş haddinden emekli olabilmesi için gerekli olan 3600 gün şartını yerine getirmediği, ...’nun, Kurum çalışanları ile görüşmesinde ihya süreleri sistemde gözükmediği için şifai olarak 15 yıl 60 yaş 3600 gün sigortalık şartlarında emekli olabileceği üzerinde konuşmalar olduğu, ihya süresi ve dönemleri bilinmediği için ortaya çıkacak sigortalık çakışmaları (4/a-4/b) ile 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi **göz önünde bulundurulamadığının anlaşıldığı,**
- 3.5.3. Raporda detaylı olarak açıklandığı üzere ihya borcunun ödenmesi ile ancak ihya çalışmaları gün olarak tahsis talebinde gerçekçi olarak değerlendirebildiği, mevcut durumda bunun dışındaki (ihya ödeme öncesi) ihya değerlendirmeleri tahsis talebi için sigortalının **öngördüğü sonuçların farklı olarak ortaya çıkabildiği,**
- 3.5.4. Sosyal Güvenlik olarak mevcut mevzuatta emeklilikle ilgili şartlar genel olarak belirtilse de her bir sigortalının çalışma şartlarına göre özel bir durum ve farklılık arz ettiği, sigortalının tahsis talebiyle emeklilik detayının ortaya çıkabildiği, **emeklilik talebinin tam olarak hesaplanabilmesi için bütün çalışmaların (4/a, 4/b ve diğer) sisteme entegre edilmesi gerektiği,** ihya konusu dönemlere ait borçlanan tutarların ödenmesi ile resmiyet kazanıp Kurum “Güvence” kısmında ve “Tescil ve Hizmet Dökümü” bölümüne eklenmek suretiyle sisteme dahil olduğu, sisteme dahil olması ile sigortalık çakışması(5510 s. Kanunun 53 ncü maddesi) sigortalılığın mevzuat gereği farklı tarihlere göre önceliği ve iptali gündeme geldiği, bu işlemlerden sonra ancak 2829 sayılı Kanunun 8 nci maddesine göre tahsis talebinin hangi sigorta hallerinden olabileceği ortaya çıkabileceği, **mevcut ihya konusunda bu durumların hepsinin yaşandığı, borçlanılarak ödenecek ihya süresi ile daha önceki çalışmalarının salt olarak toplanmasıyla emeklilik şartlarını sağladığı öngörülmesine rağmen, ihya sonrası ortaya çıkan sigortalılık çakışması ve sigortalılığın(4/a ve 4/b) önceliği gibi 5510 sayılı mevzuat çerçevesinde değerlendirince ihya ödemesi öncesi emeklilik şartlarından farklı bir durum ortaya çıktığı, ihya sonrası ödenen tutarında mevzuat çerçevesinde ödenmemesinin bu kişinin şikayet ettiği ana konu olarak ortaya çıktığı, ihyanın cari mevzuat doğrultusunda yapıldığı, kişinin sigortalılık çeşitliği ve bu sigortalılığın çakışması gibi nedenlerden emekli olamadığı, bu durumların öngörülmesinin özel bir caba, zaman ve sistem gerektiği, mevcut Kurum bilgi işlemleriyle ihyanın ödemesi ile ihya hizmetlerin sisteme dahil olduğu, bu sisteme dahil olma ile ancak kişi bazında bilgi**

işlem olarak ve manuel emeklilik mukteza tablosu(4/a sigortalıları tahsis talebi için) oluşturulduğu, bu aşamada emeklilik şartlarının yasal olarak şartları sağlayıp sağlamadığı ortaya çıktığı, ...'nda ek-63 madde kapsamında ihya sonucu ortaya çıkan şartlardan emekli olamadığı, bu durumun mevcut durumla öngörülmesinin kişiye özel hizmet verilmesi (zaman ve emek) ile söz konusu olabileceği, bu durumda mevcut Kurum yoğunluğu, insan kaynakları, iş çeşitliği nedeniyle Kurum tarafından oluşturulan mevcut sitem ile mümkün gözükmediği, ihya süreci boyunca kimsenin kastı, art niyeti ya da kusuru ve mevzuata aykırı bir durumu olmadığını değerlendirildiği,

3.5.5. Müştekinin iddiaları belirtilen açıklamalar, alınan ifadeler, tespit edilen bilgi ve belgelerle birlikte değerlendirildiğinde bu yönüyle sübuta ermediğinin değerlendirildiği,

3.5.6. İhya konusu işlemin 5510 sayılı Kanununun Geçici 63 üncü maddesi kapsamında yapıldığı, söz konusu geçici 63 üncü maddeyle, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, Kuruma kayıt ve tescilleri yapıldığı halde, bu maddenin yayımlandığı ayın sonu itibarıyla on iki ay ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların sigortalılıklarının durdurulması ve daha sonra sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi halinde durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamının ihya edilebilmesinin amaçlandığı,

3.5.7. Anılan geçici maddede ihyanın iadesi ile ilgili hüküm bulunduğu, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından belirleneceği hükmü çerçevesinde 22/02/2013 tarihli ve 2013-11 sayılı Kurum Genelgesinde, (ek 2016/20 sayılı ile değişik) düzenlenme yoluna gidildiği, anılan Genelgede de; Kanunun geçici 63 üncü maddesi uygulamasına göre sigortalılığı durdurulanların, durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin ihya talebinde bulunup Kanunda belirtilen süre içerisinde ihya tutarının tamamını ödeyerek ihyası geçerli olan sigortalıların daha sonradan bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde taleplerinin mümkün olmadığını kendilerine bildirileceğinin düzenlendiği,

3.5.8. Kurumun Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığı ile T.C.Ziraat Bankası A.Ş arasında 20.09.2016 tarihinde imzalanan işbirliği protokolünün 14 üncü maddesinde ihyanın hangi hallerde geçerli ve iade olunacağını açıkladığı, bu açıklamalarda ihyanın ancak banka kredisi yoluyla ödenmesine rağmen herhangi bir şekilde aylık bağlanamaması hallerinde ilgili bankaya iade edileceği hükmü bulunduğu,

3.5.9. ...'nun mevcut ihyası ise nakit ödeme ile gerçekleştiği için mevcut mevzuat gereği iade edilemediği, iade talepleriyle ilgili söz konusu iddianın sübuta ermediği,

3.5.10. Türk Ceza Kanunu, disiplin işlemleri ve idare yönünden yapılacak bir işlem bulunmadığı, netice ve kanaatine varıldığı, Hususları

tespit edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;

“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.” hükmü,

5. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü,

6. 31/05/2066 tarihli 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun; 23/4/2015 tarihli ve 29335 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4/4/2015 tarihli ve 6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile eklenen Geçici 63 üncü maddesinde;

“Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, Kuruma kayıt ve tescilleri yapıldığı halde, bu maddenin yayımlandığı ayın sonu itibarıyla 12 ay ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarını, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içerisinde ödememeleri veya ilgili kanunları uyarınca yapılandırılmaları halinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu sürelerle ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyerek, Kurum alacakları arasında yer verilmez. Sigortalılıkları durdurulandan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin sigortalılıkları bu maddenin yayım tarihini takip eden aybaşı itibarıyla yeniden başlatılır.

*Ancak, daha sonra sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi halinde durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı, talep tarihinde 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden borç tutarı hesaplanarak ihya edilir. Hesaplanan borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. **Tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tamamen ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu madde kapsamında ödenmiş olan tutarlar ilgilinin prim ve prime ilişkin borcunun bulunmaması kaydıyla faizsiz olarak iade edilir.** İhya edilerek kazanılan hizmet süreleri borcun ödendiği tarihten itibaren geçerli sayılır.*

Birinci fıkraya göre sigortalılıkları durdurulanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler hakkında 1/1/2012 tarihinden bu maddenin yürürlük tarihine kadar durdurulan süreler için genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaz.

Sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.” hükmü,

7. 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun “Aylığı bağlayacak kurum” başlıklı 8 nci maddesi;

“ Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma (Ek ibare: 27/1/2000 - 4505/1 md.) süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya

seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır” hükmü,

8. Sosyal Güvenlik Kurumunun 22/02/2013 tarihli ve 2013-11 sayılı Genelgesinde, (ek 2016/20 sayılı ile değişik) Kanununun Geçici 63 üncü maddesi uygulamasına göre sigortalılığı durdurulanların, durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin ihya talebinde bulunup Kanunda belirtilen süre içerisinde ihya tutarının tamamını ödeyerek ihyası geçerli olan sigortalıların daha sonradan bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde taleplerinin mümkün olmadığının kendilerine bildirileceği hususu,

9. Sosyal Güvenlik Kurumu Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığı ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş arasında 20.09.2016 tarihinde imzalanan işbirliği protokolünün;

9.1.“Amaç ve Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinin (a) bendinde;

*“ (5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının) (b) bendi kapsamında olan ve bu hizmetler dikkate alındığında aylık bağlanacak sigortalıların birikmiş sigorta prim borçlarının (yapılandırılmış sigorta primi, yapılandırılmış genel sağlık sigortası borcu ve **durdurulan sürelerin ihyası dahil**) tasfiyesine yönelik Bankadan sigorta prim borcu kredisi kullandırılmasına, ... ilişkin olarak tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.”* hükmü,

9.2. 14 üncü maddesinde ise;

*“Kurum, bu kapsamda sigortalının Banka tarafından kredilendirilmek suretiyle yapılandırılan prim borcunun Kuruma ödenmesini müteakip, Kurum tarafından **aylığın bağlanmasından önce/sonra maddi hata, sahtecilik vb. sebeplerle aylığın iptal edilmesi/bağlanmaması durumunda**, Kurum mevzuatına göre yapılması mümkün olan **her türlü yersiz prim iadesini ve diğer her türlü iadeleri (yapılandırma kapsamında Bankaca kullanılan kredi tutarı ile sınırlı olmak üzere) kredi kullandırılan Banka şubesine yapacaktır**. Banka, sigortalıdan bu hususları gayri kabili rücu olarak kabul ettiğine dair gerekli taahhütnameyi alacaktır. Banka, aylık bağlanamamasından dolayı yapılan **iade nedeniyle Kurumdan faiz ve/veya herhangi bir masraf talep etmeyecektir**. Bu durumda; sigortalının işlemini yapan il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezi, krediyi kullandırılan Banka şubesi ile mutabakat sağlayarak, **iade işlemini yapacaktır**.”* hükmü, Düzenlenmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

10. Kamu Denetçisi tarafından yapılan değerlendirmede, Kurumumuzun, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 1 inci maddesi uyarınca, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacı doğrultusunda; **başvuru konusu hakkında, başvuranın ödemiş olduğu ihya tutarlarının anılan hakkaniyet ilkesi uyarınca iade edilmesi işlemlerinin makul sürede tamamlanması ve sigortalıların emeklilik öncesi emeklilik şartlarının tespit edilebilmesi için (ödeme yapılmadan önce) gerekli bilgi işlem altyapısının oluşturulması** yönünde ilgili kuruma tavsiyede bulunulmasına ilişkin öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11. Başvuru konusu uyumsuzluk; başvuranın başvuru dilekçesinde belirttiği iddialar kapsamında, (4/b) Bağ-Kur hizmetlerini ihya etmesi sonucu 29.006,13 TL tutarını ödemesine rağmen emekli olamaması ve anılan tutarın talep etmesine rağmen kendisine iade edilmemesi noktasında toplanmaktadır.

12. İhya işlemleri ile başvuranın emeklilik koşullarına ilişkin olarak yapılan değerlendirmede;

12.1. Başvuranın Bağ-Kur tescilinin; 23.10.1990 ve 31.10.2013 tarihleri arası şirket ortaklığı olması nedeni ile, 01.10.2008 öncesi kuruma kayıt ve tescilini yaptırmadığından, 01.10.2008 tarihi itibari ile başlatıldığı, bir yıldan fazla veya hiç prim ödemesi bulunmaması nedeniyle 5510 sayılı Kanunun Geçici 63 üncü maddesi gereği tescil tarihi itibari ile sigortalılığının durdurulduğu (durdurulan bu süreler daha sonra talep etmeleri halinde borçlanabilecekleri ihya süreleri olduğu),

12.2. Başvuranın 2 nolu paragrafta ayrıntılı olarak idare tarafından da belirtilen işlemleri kapsamında; 11.11.2016 tarih ve 15454949 sayılı ilk ihya talep dilekçesi işleme alınarak, hesaplanan 1419 gün ihya süresi karşılığı olarak 26.976,57 TL ihya borç tutarının 16.12.2016 tarihinde vekiline tebliğ edildiği, tebliğ edilen bu tutarın süresi içerisinde ödenmemesi üzerine, 08.03.2017 tarihinde ikinci kez ihya talebinde bulunduğu, ilk ihya ödeme süresinin dolmadığı anlaşıldığından 1419 gün ihya süresi karşılığı 29.006,13 TL ihya borç tutarının 16.03.2017 tarihinde kendisine tebliğ edildiği, başvuranın ikinci ihya sonucu ortaya çıkan 29.006,13 TL ihya borç tutarını 29.03.2017 tarihinde İş Bankası Dokuma Şubesi kanalıyla ödediği, başvuranın, (4/a) sigortalılığı nedeniyle yapılan emekli başvurusunun tahakkukunda, 2829 sayılı Kanuna göre birleştirilen hizmetlerde, (4/b) ihya sürelerinde 1/10/2008 tarihinde başlayan (4/b) sigortalılığının 28/2/2011 tarihine kadar getirilmiş olduğu, bu arada bulunan 2010 yılı 12 nci ay ile 28/2/2011 tarihleri arası **89 günlük (4/a) hizmeti iptal edildiği**, ayrıca, 28/2/2011 tarihinden sonra (4/a) çalışmalarında yapılan giriş çıkışlar nedeniyle (4/b) hizmetlerinin araya girmesi sonucu 1/10/2008-8/2/2011, 19/7/2011-3/10/2011, 3/1/2012-1/7/2012, 13/11/2012-24/6/2013, 21/8/2013-31/10/2013 tarihleri arası 1419 günün ihya süresi çalışmalarına ilave edildiği; **sonuç itibariyle ihyaya ilişkin yapılan işlemlerin mevzuata uygun olarak yerine getirildiği anlaşılmaktadır.**

12.3. Başvuranın 29/3/2017 tarihi itibariyle 3063 gün (4/a), 1413 gün (4/b) olmak üzere toplam 4476 gün hizmeti bulunmaktadır. Buna göre tahsis talebinde bulunduğu 29/3/2017 tarihi itibariyle tarafına (4/a) kapsamında yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için **46 yaş 5075 gün veya 59 yaş 3600 gün prim ödeme gün sayısını tamamlamış olması** gerekmektedir. Ancak 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca son yedi yıllık hizmet süresi içerisinde 1260 gün (4/a) hizmeti bulunmadığı anlaşıldığından bu şartlarda yaşlılık aylığına hak kazanamamıştır. (4/b) kapsamında da yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli olan 5400 günü tamamlamadığından, bu kapsamda da aylık bağlanması mümkün olamamıştır.

12.4. Başvuranın **ihya yapmaması durumunda** tabi olduğu 46 yaş 5075 gün veya 60 yaş 3600 gün prim ödeme gün sayısı şartlarına tabi emeklilik koşulların, tahsis talebinde bulunduğu 29/3/2017 tarihi itibariyle 3063 gün hizmeti olduğundan tamamlanamadığı görülmüştür. Zira bu durumda başvuranın 29/3/2017 tarihinden sonra 537 gün çalışması halinde emekli olabilecek iken; ihya yaptığı için aynı tarih itibariyle 375 gün (4/a) kapsamında çalışması halinde emekli olabilecektir.

12.5. Bu yönüyle başvuranın ihya sürelerinin, başvuranın emeklilik koşullarını yerine getirmesi için yeterli olmadığı, başvuranın **ihya yaptığı durumda 375 gün (4/a) hizmeti eksik kaldığı halde, ihya yapmaması durumunda 537 gün (4/a) hizmetinin eksik kaldığı, aradaki 162 günlük fark için kişinin 29,006.13 TL ödemesi** gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

12.6. Bu kapsamda, yapılan ihya işlemi ve ihya işlemi sonrası emeklilik koşullarının tespiti noktasında mevzuata aykırı bir durum bulunmadığı değerlendirilmektedir.

13. **Uyuşmazlık konusu bu yönüyle**, başvuranın emekli olmak saikiyle ihya yapmadan önce kendisinin emekli olabileceği yönünde Kurumca sözlü olarak bilgilendirilmiş olması; ancak ihya işlemleri sonucunda işlemin başında öngörülemeyen durumlar sonucunda (kişinin sigortalılık çeşitliği ve bu sigortalılığın çakışması, bazı sürelerinin iptal edilmesi ve son 7 yıl hesabının değişmesi gibi nedenlerden) emekli olamaması, emekli olamadığı için ödemek zorunda kaldığı tutarların da kendisine iade edilmemesi noktasında düğümlenmektedir.

14. Gerçekten de yukarıda belirtilen ve mevzuatın teknik ve karmaşık olması, uygulamanın zaman zaman değişmesi gibi nedenlerle, ilk bakışta öngörülemeyen durumlar nedeniyle başvurana ilk etapta emekli olabileceği yönünde şifahi bilgi verildiği kararın 3.4. numaralı paragrafında yer alan yetkili memur ifadeleriyle sabittir. Zira anılan ifadede açıkça; “...**adı geçen kişinin ihya yapacağı süreyi sorduğunda öğrendiği ihya yapılacak süre (şu an süreyi hatırlamıyor) ile 4/a kapsamındaki sigortalılığı birlikte manuel olarak hesap ettiğinde emeklilik genel şartlarını (yaş ve gün) taşıdığını, emekli olabileceğini söylediğini,**” şeklindeki beyan ile başvuranın emeklilik koşullarını öğrenmek istediği, memurun ihya yapılacak süreleri de dikkate alarak ve fakat sigortalılık çakışmalarını ve emeklilik koşullarını değiştirebilecek diğer unsurları **dikkate almayarak** yardım etmek amacıyla sözlü şekilde başvurayı yönlendirdiği, başvuranın da ihya yapması halinde emeklilik koşullarının ne şekilde oluşacağını yazılı bir bilgi edinme dilekçesi ile sormadığı; ancak başvuranın bu işlemler için **Kuruma ilk gittiği tarih olan 11/11/2016 ile ihya tutarını yatırarak işlemleri tamamladığı 29/3/2017 tarihi aralığında kuruma defalarca gitmiş olmasına rağmen başvurusunu yazılı olarak yapması yönünde herhangi bir telkinde bulunulmadığı**, bu aşamalarda şifahen emeklilik koşullarını sağladığı yönünde konuşmalar yapıldığı, idarenin geçen bu süre zarfında emeklilik koşullarını doğru bir şekilde tespit edemeyerek **kişinin haklı beklenti ile ihya tutarını ödemesine neden olduğu**; emeklilik koşullarının ise ancak anılan tutar yatırıldıktan ve ihya işlemleri sonuçlandıktan sonra tespit edildiği anlaşılmaktadır.

15. Doktrinde, idarenin ifa ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personeline yahut işleyişinde bir takım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması neticesinde hizmetin, eksik ve hatalı ifa edilmesi, zamanında ifa edilmemesi idarenin hizmet kusuru olarak tanımlanmakta ve hizmet kusurunun hem idarenin eylemlerinden hem de işlemlerinden doğabileceği, değerlendirilmektedir. Diğer yandan Anayasamızın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan devlet olarak tanımlanmaktadır. Nitekim Anayasanın 125 inci maddesinde, idarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu, ifade edilerek yukarıda belirtilen hukuk devleti ilkesinin hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

16. Kararın 3.5.4 numaralı paragrafında yer alan ve emeklilikle ilgili şartların genel olarak belirtilse de her bir sigortalının çalışma şartlarına göre özel durum ve farklılık arz eden durumların yaşanabileceği, sigortalının tahsis talebiyle emeklilik detayının ortaya çıkabileceği, emeklilik talebinin tam olarak hesaplanabilmesi için bütün çalışmaların (4/a, 4/b ve diğer) **sisteme entegre edilmesi gerektiği**, ihya konusu dönemlere ait borçlanan tutarların ödenmesi ile resmiyet kazanıp Kurum “Güvence” kısmında ve “Tescil ve Hizmet Dökümü” bölümüne eklenmek suretiyle **sisteme dahil olduğu**, sisteme dahil olması ile sigortalılık çakışması (5510 s. Kanununun 53 ncü

maddesi) sigortalılığın mevzuat gereği farklı tarihlere göre önceliği ve iptalinin gündeme geldiği, tüm bu işlemlerden sonra ancak 2829 sayılı Kanunun 8 nci maddesine göre tahsis talebinin hangi sigorta hallerinden olabileceği ortaya çıkabileceği, **mevcut ihya konusunda bu durumların hepsinin yaşandığı**, borçlanılarak ödenecek ihya süresi ile daha önceki çalışmalarının salt olarak toplanmasıyla emeklilik şartlarını sağladığı öngörülmesine rağmen, ihya sonrası ortaya çıkan sigortalılık çakışması ve sigortalılığın (4/a ve 4/b) önceliği gibi 5510 sayılı mevzuat çerçevesinde değerlendirince ihya ödemesi öncesi emeklilik şartlarından farklı bir durum ortaya çıktığı, **bu durumların öngörülmesinin özel bir çaba, zaman ve sistem gerektirdiği, mevcut Kurum bilgi işlemleriyle ihyanın ödemesi ile ihya hizmetlerin sisteme dahil olduğu**, bu sisteme dahil olma ile ancak kişi bazında bilgi işlem olarak ve manuel emeklilik mukteza tablosu (4/a sigortalıları tahsis talebi için) oluşturulduğu, bu aşamada emeklilik şartlarının yasal olarak şartları sağlayıp sağlamadığı ortaya çıktığı, **bunun tespitinin mevcut Kurum yoğunluğu, insan kaynakları, iş çeşitliği nedeniyle Kurum tarafından oluşturulan mevcut sistem ile mümkün gözükmediği**, yönündeki tespitler yapılmış ise de; başvuran sigortalıların, durumları ne kadar karmaşık olursa olsun, sosyal güvenlik mevzuatını uygulamak üzere kurulmuş, bu işlerde uzman olan ve en sağlıklı veriye ulaşacakları Sosyal Güvenlik Kurumu birimlerinde yani bilginin kaynağında alacakları bilgilerin, **haklı beklentiye uygunluk ilkesi** gereği doğru varsayılmasının makul olduğu değerlendirilmektedir. Eğer idare, **mevcut Kurum bilgi işlemleriyle anılan bu hususun yerine getirilemediği kanaatindeyse, bilgi işlem düzeyini daha iyi hale getirme (emeklilik koşullarının önceden simülasyonunun yapılabilmesi v.b.) yükümlülüğü altında olup, sistemin yetersiz olması sonucu ortaya çıkan olumsuzlukların yarattığı olumsuz sonuçların sorumluluğunun tamamını sigortalılara yüklememelidir.** Böylece sigortalılara verilen hizmet kalitesinin artması ve uyumsuzlukların ve mağduriyetlerin yaşanmadan önüne geçilmesi mümkün olur. Sigortalıların menfaatlerini gözetmekle yükümlü olan Kurumun mevcut sistem kapasitesini Kurum iş yoğunluğunu, insan kaynaklarını ve iş çeşitliğini öne sürerek sigortalılara yanlış bilgi vermesi ve onlarda haklı beklenti oluşturması mazeret olmamalıdır.

17. **Somut olayda** başvuranın (4/a) kapsamında emekli olabilmek için Kuruma gittiği, öngörülmeyen sebeplerle hatalı bilgilendirilmesi sonucu 29,006.13 TL ödeme yaparak ihya işlemlerini sonuçlandırdığı; ancak sonradan tespit edilen hususlar nedeniyle emekli olamadığı, ihya yaptığı durumda 375 gün (4/a) hizmeti eksik kaldığı halde, ihya yapmaması durumunda 537 gün (4/a) hizmetinin eksik kaldığı, **aradaki 162 günlük fark için ise anılan tutarı ödemesinin hayatın akışına uygun olmadığı, başvuranın ihya yaptığı durumda emekli olamayacağını bilmesi halinde bu iradesini geri çekeceği, ihya tutarının iadesi talebinden de anlaşılmaktadır. Dolayısıyla SGK tarafından görevin ifası sırasında gereken dikkat ve özenin gösterilmediği ve hizmette kusurun olduğu, değerlendirilmektedir.**
18. **Başvuranın saik hatasına düştüğü ve bunda Kurumun da sorumluluğu bulunduğu hususunun tespitinden sonra, mağduriyetin nasıl giderilmesi gerektiğinin tespiti gerekmektedir.**
19. 5510 sayılı Kanunun Geçici 63 üncü maddesinde; *“...Tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tamamen ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu madde kapsamında ödenmiş olan tutarlar ilgilinin prim ve prime ilişkin borcunun bulunmaması kaydıyla faizsiz olarak iade edilir...”* hükmü ihya iadesinin, sadece ihya tutarının ödenmesi gereken 3 aylık süre içerisinde tamamen ödenmemesi **durumuyla sınırlı** bir düzenleme ihtiva etmekte, Kanunun uygulamasına ilişkin 2013/11 sayılı Genelge ise, sigortalılığı durdurulanların, durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin ihya talebinde bulunup Kanunda

belirtilen süre içerisinde ihya tutarının **tamamını ödeyerek ihyası geçerli olan sigortalıların** daha sonradan bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde, taleplerinin mümkün olmadığına kendilerine bildirileceği hususunu düzenlemektedir. **Genelgenin iş bu hükmü, aslında salt 5510 sayılı Kanunun Geçici 63 üncü maddesinden çıkmamakta**, (4/b) sigortalılığının zorunlu sigortalılık olması ve ihyanın bölünememesi prensibi gibi Kanunun geneline hakim ilkelerin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle geçerli bir ihya tutarının iade edilemeyeceği iddia edilebilir.

20. Ancak kararın 9 numaralı fıkrasında yer alan protokolün “Amaç ve Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinin (a) bendi uyarınca “ (5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının) (b) bendi kapsamında olan ve bu hizmetler dikkate alındığında aylık bağlanacak sigortalıların birikmiş sigorta prim borçlarının (yapılandırılmış sigorta primi, yapılandırılmış genel sağlık sigortası borcu ve **durdurulan sürelerin ihyası dahil**) tasfiyesine yönelik **Bankadan sigorta prim borcu kredisi kullandırılmasına**” ilişkin olarak tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin düzenlendiği, **diğer bir deyişle ihya tutarlarının ödenmesinde banka kredisi kullanılması hallerine ilişkin özel protokol akdedildiği**, anılan protokolün 14 üncü maddesinde ise, “*Kurum, bu kapsamda sigortalının Banka tarafından kredilendirilmek suretiyle yapılandırılan prim borcunun Kuruma ödenmesini müteakip, Kurum tarafından aylığın bağlanmasından önce/sonra maddi hata, sahtecilik vb. sebeplerle aylığın iptal edilmesi/bağlanmaması durumunda, Kurum mevzuatına göre yapılması mümkün olan her türlü yersiz prim iadesini ve diğer her türlü iadeleri (yapılandırma kapsamında Bankaca kullanılan kredi tutarı ile sınırlı olmak üzere) **kredi kullandırılan Banka şubesine yapacaktır**. Banka, sigortalıdan bu hususları gayri kabili rücu olarak kabul ettiğine dair gerekli taahhütnameyi alacaktır. Banka, aylık bağlanamamasından dolayı yapılan iade nedeniyle Kurumdan faiz ve/veya herhangi bir masraf talep etmeyecektir. Bu durumda; sigortalının işlemini yapan il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezi, krediyi kullandırılan Banka şubesi ile mutabakat sağlayarak, **iade işlemini yapacaktır.**” hükmü ile anlaşmalı banka kredisi ile yapılan ödemelerin aylığın bağlanamaması halinde bankaya iade edileceğinin **düzenlendiği anlaşılmaktadır**. Anılan hükmün amacının, bankanın verdiği krediyi aylığın bağlanamaması ve amacın gerçekleşmemesi sonucunda tahsil etme güçlüğü yaşamaması olduğu değerlendirildiğinde, **başvuranın salt iş bu protokol kapsamında kredi çekmeyerek ihya tutarını nakit ödemiş olması nedeniyle, ihya tutarının iadesi hakkında mahrum bırakılması durumunun da bu yönüyle hakkaniyete uygun olmadığı değerlendirilmektedir**. Zira teftiş raporunda bu husus; “...’nun mevcut ihyası ise nakit ödeme ile gerçekleştiği için mevcut mevzuat gereği iade edilemediği,” şeklinde açıkça belirtilmiştir.*

21. Aksi halde, banka açısından getirilen koruma hükmünün daha muhtaç durumda olan sigortalılara tanınmaması gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. **Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri mevcut olduğu halde anılan protokol ile bir tür iade kurumunun işletilmesi; ancak protokol kapsamı dışındaki hallerde mevzuat ileri sürülerek iade işleminin gerçekleştirilmemesi bir çelişki oluşturduğu gibi normlar hiyerarşisine de uygun düşmemektedir**. Sonuç olarak aynı mevzuat hükümleri döneminde anılan protokol kapsamında yapılan iade işlemlerinin aynı durumdaki sigortalılar açısından da uygulanması hakkaniyet gereğidir.

22. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; SGK tarafından gerçekleştirilen ihya işlemleri ile emeklilik şartlarının tespiti işlemlerinin tespiti hususu **Kanuna uygun bulunmakla birlikte**, yapılan açıklamalar ışığında, **idarenin ihya işlemi öncesinde başvuruları eksik inceleme sonucunda yanlış yönlendirdiği, hizmetin ifası sırasında gereken dikkat ve özeni göstermediği, sigortalıların menfaatlerini gözetmekle yükümlü olan Kurumun mevcut sistem kapasitesini, Kurum iş yoğunluğunu, insan kaynaklarını ve iş çeşitliğini öne sürerek**

yanlış bilgi vermesi sonucunda başvuruda haklı beklenti oluşmasına sebebiyet verildiği, emeklilik işleminin mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleşmemesi durumunda ise, başvuranın emekli olma saikiyle hareket ettiği gerçeği karşısında bu sonuca da ulaşamadığı değerlendirildiğinde, emekli olamaması ve bu gelirden de mahrum kalması neticesinde ödemiş olduğu ihya tutarının başvurana iade edilmemesi noktasında idarenin tutum ve uygulamasının hakkaniyete aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

23. B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; Sosyal Güvenlik Kurumunun, Kurumumuz tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresinde gönderdiği ve "makul sürede karar verme" ve "kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi" ilkelerine uygun davrandığı, yine idare tarafından şikâyetçiye makul sürede cevapların verildiği, anılan ilkelere uygun davrandığı değerlendirilmektedir.

25. İdarenin kendisine yapılan ve özellikle bilgi edinmeye yönelik başvuruları **mutlaka yazılı olarak alması** ve sonucunun tüm ihtimaller dikkate alınarak yine yazılı olarak sigortalılara bildirmesi; bu minvalde haklı beklentiye uygunluk ilkesine uygun davranması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

25. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Antalya İş Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

- Kurumumuzun, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 1 inci maddesi uyarınca, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacı doğrultusunda; başvuru konusu hakkında, başvuranın ödemiş olduğu ihya tutarlarının anılan hakkaniyet ilkesi uyarınca iade edilmesi işlemlerinin makul sürede tamamlanması,

- Sigortalıların emeklilik öncesi emeklilik şartlarının tespit edilebilmesi için (ödeme yapılmadan önce) gerekli bilgi işlem altyapısının oluşturulması yönünde **SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; SOSYAL GÜVENLİK KURUMU tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANA ve SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi